

РІШЕННЯ № 121

Про розгляд звернення адвоката [REDACTED] та надання роз'яснення пункту 3 частини 1 статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

«18» жовтня 2025 року

с. Плав'я, Львівська обл.

Рада адвокатів України, розглянувши звернення адвоката [REDACTED] в контексті обставин зазначених у її зверненні, враховуючи зміст додатків долучених до нього, звертає увагу на наступне.

Відповідно до статті 131-2 Конституції України для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура.

Незалежність адвокатури гарантується.

Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом.

Правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – Закон № 5076-VI).

У статті 23 Закону № 5076-VI, законодавець закріпив гарантії адвокатської діяльності.

Так, професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, цим законом та іншими законами, зокрема і в частині проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя (пункт 3 частина 1 стаття 23 Закону).

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи у відносинах з адвокатами зобов'язані дотримуватись вимог Конституції України та законів України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та протоколів до неї, згоду на

обов'язковість яких надано Верховною Радою України, практики Європейського суду з прав людини.

У своєму зверненні адвокат [REDACTED] просить надати роз'яснення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в частині наявності або відсутності порушення прав та гарантій адвокатської діяльності під час надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій на підставі клопотання слідчого, яке погоджене з керівником обласної прокуратури в розумінні статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Відповідно до частини 1 статті 223 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні.

Частиною 1 статті 246 КПК України визначено, що негласні слідчі (розшукові) дії – це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом.

Частиною 3 статті 246 КПК України закріплено, що рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій приймає слідчий, прокурор, а у випадках, передбачених цим Кодексом, - слідчий суддя за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженого з прокурором.

Параграф 2 «Втручання у приватне спілкування» Глави 21 «Негласні слідчі (розшукові) дії», зокрема, встановлює перелік слідчих (розшукових) дій, які можуть бути проведені виключно на підставі ухвали слідчого судді.

Згідно частини 1 статті 30 КПК України у кримінальному провадженні правосуддя здійснюється лише судом згідно з правилами, передбаченими цим Кодексом.

Пунктом 7 частини 1 статті 480 КПК України адвокатів віднесено до кола осіб щодо яких застосовується особливий порядок кримінального провадження (спеціальний суб'єкт).

Згідно частини 2 статті 1 КПК України кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Кодексу та інших Законів України.

Частина 3 статті 3 КПК України вказує на те, що інші терміни, що вживаються в цьому Кодексі, визначаються спеціальними нормами у цьому Кодексі та інших законів України.

Стаття 23 Закону № 5076-VI встановлює перелік гарантій адвокатської діяльності, який не є вичерпним, зокрема, частиною 1 вказаної статті

визначено, що професійні права, честь і гідність адвоката гарантується та охороняються Конституцією України, цим Законом та іншими законами.

Як раніше вже зазначалося, пунктом 3 частини 1 статті 23 Закону 5076-VI встановлено, що проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитись виключно з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя.

Системний аналіз наведених положень кримінального процесуального законодавства дає підстави для висновку, що у випадках, коли законодавець вважає за необхідне встановити посилені гарантії захисту прав спеціальних суб'єктів, як то у випадку із адвокатами, у межах кримінального провадження, такі гарантії закріплюються у відповідних правових нормах, що регламентують порядок їх застосування.

Пунктом 10 частини 2 статті 36 КПК України передбачено право прокурора під час здійснення нагляду за досудовим розслідуванням у формі процесуального керівництва погоджувати або відмовляти у погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій у випадках, передбачених цим Кодексом, чи самостійно подавати слідчому судді такі клопотання.

Розмежування законодавцем «погодження клопотання» та «самостійно подавати судді такі клопотання» вказує на те, що вказані форми реалізації прокурором своїх повноважень є різними за своїм змістом.

Погодження клопотання розглядається як надання дозволу на реалізацію заходу, ініційованого слідчим, а подача клопотання – реалізацію власної ініціативи щодо проведення певного заходу.

Крім того, повноваження, визначені в пункті 10 частини 2 статті 36 КПК України, стосуються процесуального керівництва, що здійснюється прокурорами, включеними у склад групи прокурорів.

Однак, у статті 480 КПК України, якою регламентовано особливий порядок кримінального провадження відносно певних суб'єктів, у тому числі адвокатів, передбачено реалізацію повноважень саме керівниками прокуратур (прокурорами, які займають адміністративні посади і можуть не перебувати у складі груп прокурорів).

Пункт 3 частини 1 статті 23 Закону 5076-VI передбачає безальтернативний механізм проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитись виключно

з дозволу суду - на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням керівника органу прокуратури.

Повноваження керівників органів прокуратури є винятковими, пов'язані із зайняттям ними певних адміністративних посад і не підлягають делегуванню іншим прокурорам чи слідчим, що пов'язано з запровадженням додаткових гарантій для осіб, наділених певним статусом.

Рада адвокатів України, обговоривши звернення адвоката [REDACTED] (вх. НААУ № 1833/0/1-25 від 16.04.2025) про надання роз'яснення пункту 3 частини 1 статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», заслухавши доповідь представника адвокатів Чернівецької області у складі Ради адвокатів України Тельмана А.Г., взявши до уваги підготовлений Висновок Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності Національної асоціації адвокатів України (вх. № 3158/0/1-25 від 19.08.2025), керуючись статтями 23, 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Роз'яснити, що надання слідчим суддею дозволу на проведення відносно адвоката негласних слідчих (розшукових) дій на підставі клопотання слідчого, яке погоджене із прокурором (Генеральним прокурором, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя) є порушенням гарантій адвокатської діяльності, що встановлені пунктом 3 частини 1 статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Вказане судове рішення може бути ухвалено виключно на підставі клопотання Генерального прокурора, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя.

2. В.о. Секретаря Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити адвоката [REDACTED] та повідомити інших адвокатів шляхом розміщення його на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Лідія ІЗОВІТОВА

В.о. Секретаря Ради адвокатів України

/підпис/

Ганна ЛАЗАРЧУК